

СЕКЦІЯ V
МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ
«ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ ОСЯГНЕННЯ
КОСМІЧНОГО ПРОСТОРУ»

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.6970243>

**Філософське знання та категорія «космос» у системі філософського
знання та її практичне значення**

Ольга Проценко

*д-р філософ. наук, проф., зав. каф. філософії та суспільних наук
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»*

Мурадян Н. аспірант каф. філософії та суспільних наук

У європейській культурі ідея космосу як гармонізації та оздоблення навколишнього простору міцно увійшла в стиль мислення та у світосприйняття людини.

З грецької мови *kosmos* – це устрій, упорядкованість, оздоблення. Тому він як унікальне явище базується на принципах гармонії міри та оформленості. Так, Піфагор пропонував розуміти космос як Універсум, Геракліт – як світоустрій, Платон – як частину Всесвіту, протилежну хаосу, де відсутні форма й порядок. Сума знання про космос постійно стає філософським світоглядом, у якому дається розуміння про людину як «громадянина Всесвіту».

Філософська інтерпретація космосу пов'язана з розвитком наукового знання і перш за все з астрологічним, де мають місце теоретичні погляди про розвиток та еволюцію всесвіту в концепціях Канта-Лапласа у XVIII столітті. Ідеї космосу – невід'ємна складова теології. А в каббалі та теософії космос пов'язаний з астрологічними тлумаченнями не тільки Всесвіту, але й людини, яка відображає собою зіркове небо.

Космос, за Платоном, – найкраща із можливих речей, тому він стає символом та прикладом естетичної досконалості. Це пробуджує мрії дослідників космічного простору до його осягнення за допомогою технічних засобів.

Романтизація польотів та осягнення космічного простору стимулює розвиток авіаційно-космічної інженерії, сприяє можливостям безпосереднього виходу людини в космічний простір. Сьогодні існує конче значима й актуальна проблема – це збереження навколишнього космічного простору в його досконалості, що є справою буття всього людства.

Подолати земне тяжіння та вийти в космос людині вдалося тільки у другій половині ХХ століття. І весь «життєвий світ» людини був пов'язаний із космічними явищами вже з глибокої давнини. Зорі й планети допомагали людині знаходити шляхи в океані, вимірювати час, складати календарі, визначати строки сільськогосподарських робіт. Практична астрономія показує, як змінюється сфера застосування фундаментальних методів пізнання природи, вироблених багатовіковою практикою людей. І в цьому – один з проявів діалектики процесу освоєння людиною навколишнього світу.
